

Posudok habilitačnej práce PhDr. Jaroslava Bučeka, PhD., *Moderátor – hlavná alebo vedľajšia postava mediálneho produktu.*

Stredobodom pozornosti habilitačnej práce PhDr. Jaroslava Bučeka, PhD. sa stal moderátor, ktorý je dnes považovaný za „najfrekventovanejšiu televíznu profesiu“. V odbornej žurnalistickej literatúre sa o moderátorovi hovorí ako o funkčne vyhranenej novinárskej profesii, hoci sa ňou, paradoxne, živí mnoho ľudí z oblasti nenovinárskej profesie. Takže na úvod možno trochu provokujúca otázka: Hoci budúci žurnalisti majú možnosť absolvovať špeciálny kurz moderovania, je on dostatočnou formou prípravy pre profesiu, ktorá by mala obsahovať všetky atribúty profesionality, vrátane toho najpodstatnejšieho – perfektnej znalosti prezentovanej odbornej témy?

Ako človek z politologickej profesie, prirodzene, pozorne sledujem najmä oblasť mediálnej prezentácie politických produktov, ale aj moderátorské výkony v slovenských a zahraničných televíziách, ktoré nejakým spôsobom súvisia s politickou agendou. Vyskúšala som si aj moderátorskú pozíciu v jednej televízii, čo bola pre mňa nová a profesionálne veľmi zaujímavá skúsenosť. Z týchto dôvodov chcem vysloviť predpoklad, že televízny politický diskurz zohráva pri vyhaňovaní názorov divákov na rozličné spoločensko-politické témy dôležitú, ak nie rozhodujúcu, úlohu. Pri tomto vyhaňovaní by dominantný mediátor – budúci volič nemal dostať len účelovo vyrobené pravdy v podobe marketingovo upraveného stranícko-politického volebného programu či profilu politického lídra a jeho mediálne vytvorenej interpretácie. Dôležitou zložkou tejto ponuky by mali byť argumenty príslušnej odbornej oblasti podané v otvorenej komunikácii s politikom. Uvedený spôsob komunikácie je užitočný dvojako: pre voličov ako zdroj komplexnejšej informácie a pre „dotknutého“ politika ako dôležitý nástroj z hľadiska budovania image dôveryhodnosti a serióznosti.

Ako pozitívny príklad by som pripomenula staršiu politickú televíznu talk show *K veci, prosím*, ktorá na STV nemala dlhú životnosť vďaka problematickému kritériu píplmetrov, no priniesla do podobne profilovaných živých televíznych diskusných relácií jednu podstatnú dramaturgickú novinku: a to prítomnosť odborného, aktívne zainteresovaného publika schopného nielen slobodne prezentovať vedecké argumenty k danej politickej téme, ale nimi usvedčovať stranícky a mediálne inscenovaný politický diskurz. V tomto kontexte chcem podotknúť, že sila odborných argumentov v podobných mediálnych projektoch politického verejného komunikátu, má predpoklady rozvinúť jeho názorovú pluralitu, eliminovať dominanciu partokratických argumentov, ale aj rozličných prejavov

komunikačnej nekultúry, či zvýšiť profesionálnu pripravenosť moderátora relácie. V tejto relácii sa ukázalo, aké je dôležité, aby moderátor politických relácií mal okrem absolvovania špecializovaného žurnalistického kurzu aj politologické vzdelanie, ktoré je predpokladom jeho aktívnej, argumentačnej a osobnostnej komunikácie s politikmi a odbornou verejnosťou. Žiaľ, musím konštatovať, že relácie takéhoto typu z našich televízií sa celkom vytratili. Z toho dôvodu nám chýbajú osobnostné typy moderátorov politických relácií. Myslím si, že poučiť sa v tomto smere môžeme u našich českých susedov. Ako príklad by som uviedla moderátora verejnoprávnej Českej televízie Václava Moravca, ktorý sa vypracoval, a to aj vďaka štúdiu sociálnej politiky a žurnalistiky a profesionálnemu televíznemu zázemiu, na uznávaného a rešpektovaného televízneho moderátora v odborných a politických kruhoch.

Chcem oceniť dr. Bučeka za to, že vo svojej habilitačnej práci sa venoval aj problematike moderovania televíznych relácií s politickým obsahom, pričom ju skúmal z pohľadu viacerých talk show a politických debát v slovenských a českých televíziách (Na telo, O päť minút dvanásť, Sedmička, Partia, Kotel a i.). Habilitant svoj viacročný výskum sústredil na detailnú prácu moderátora súvisiacu s kladením otázok, s jeho reformuláciami odpovedí komunikačných partnerov, ale aj na jeho odbornú prípravu a charakterové vlastnosti. V tomto smere sú jeho formulácie veľmi cenné pre mediálnu prax.

Ostatná časť habilitačnej práce dr. Bučeka je venovaná témam, ktoré televízneho moderátora analyzujú v procese sociálnej komunikácie, vo vzťahu k obsahu komunikátu, v súvislosti s jeho sociálnymi kompetenciami a napokon s formou jeho verbálnej komunikácie. Ide o témy, ktoré sú špecificky novinárske. Vzhľadom na to, že patria do kompetencie odborníkov na mediálnu komunikáciu, nebudem sa im venovať.

Habilitačná práca PhDr. Jaroslava Bučeka, PhD. je z môjho pohľadu kvalitným odborným pohľadom na televízneho moderátora a jeho komunikáciu v mediálnom produkte. Jej knižný variant, ktorý vyšiel v roku 2012, by, podľa mňa, mal byť v každej knižnici nielen študentov žurnalistiky, ale najmä tých, ktorí chcú svoj profesionálny život zasvätiť moderovaniu, zvlášť televíznemu moderovaniu.

Z uvedeného dôvodu navrhujem, aby PhDr. Jaroslavovi Bučekovi, PhD. bol po úspešnom habilitačnom konaní udelený titul docent v odbore *teória a dejiny žurnalistiky*.